

Džeklin Vilson

Reci-šta-te-mući.net

S engleskog prevela
Marija Vukosavljević

Ilustrova
Tihomir Čelanović

Odiseja
Beograd, 2015.

Reč autorke

Uvek me je zanimalo kakve se sve brige motaju ljudima po glavi, šta ih muči. Kad sam bila mala, obožavala sam rubrike u časopisima sa pismima čitalaca u kojima opisuju svoje probleme i traže savet. Čitala sam ih redovno, uživala se u tuđe probleme i pokušavala da smislim šta bih ja uradila na njihovom mestu. Kad sam počela da pišem knjige, ispostavilo da i skoro sve moje junake nešto muči. A ko će da im pomogne ako ne osoba koja ih je izmislila – tako da sam sada njihove probleme morala da rešavam sama!

Imam jednog šašavog druga, Hejstingsa, koji je učitelj i stalno mi prepričava šta se dešava u njegovoj školi. Kaže da ima dece koja se stide da pred drugarima iz odeljenja raspravljaju o svojim problemima, pa kad svi posedaju ukrug na časovima odeljenske zajednice, uglavnom samo ćute. Tako je došao na ideju da napravi „kutiju za brige“. Zamislio je da deca opišu sve što ih potajno tišti, i da

ubace papirić u kutiju – a da onda pročita šta su napisali i pokuša da im nekako pomogne. Učinilo mi se da je to fenomenalna ideja – ali sam odlučila da je malo modernizujem. Palo mi je na pamet da bi bilo super kad bi postojao specijalni odeljenski forum na nekom sajtu, pričaonica u kojoj bi đaci mogli da pišu o svemu što ih muči a da se ne potpišu.

Kad su mi tražili da napišem zbirku kraćih priča, pomislila sam da bi pričaonica pod imenom „Reci šta te muči“ mogla sjajno da posluži da se povežu različite priče svih mojih likova. Učitelj Branko Brzić iz ove knjige mnogo liči na mog prijatelja Hejstingsa.

Devojčica po imenu Loren Roberts napisala je pobjedničku priču na konkursu na kojem su učestvovali moji mladi čitaoci, i kao deo nagrade trebalo je da njena priča bude uključena u ovu knjigu. Planirali smo da se njena priča nađe na kraju knjige, međutim, bila je toliko tužna da sam morala da dopišem još jednu priču da bi knjiga *Reci šta-te-muči* imala srećan kraj.

Ukucaj ovde šta te muči:
Joj, kakav blam! Nadam se da niko ne gleda. OK.
Idemo.

Sviđa mi se jedna devojčica. Baš mi se sviđa. Voleo bih da mi bude drugarica. U stvari, voleo bih da mi bude DEVOJKA. Evo, pocrveneo sam, i drhtim kao lud i skroz sam bljakav – a samo sam otkucao to. Ma, ja vam ne podnosim te ljubavne gluposti, cico-mico, ćuću-bubu i tako to. Užas jedan, majke mi. I uopšte NE ŽELIM da se ovako osećam. Ja u stvari NE PODNOSIM devojčice.

Kao prvo i prvo, ne podnosim moju sestru, Lenku. Ona je samo godinu dana mlađa od mene, ali

je sitna i sva slatka, i namerno tepla i šuška kad priča da bi se svi ponašali prema njoj kao da ima pet godina.

Kad biste samo znali koliko ide na živce kad imate *mlađu* sestru. Njoj je dozvoljeno sve: da me šutira, da me mune laktom u rebra, da mi se prikrađe otpozadi i uštipne za vrat, ali ako ja nju slučajno zveknem, i to samo jednom, loše mi se piše. *U stvari* kod kuće mi se uvek loše piše otkad se Lenka rodila. Pritom je i strašno podmukla. Nabaci onaj glupavi kež i kaže: „Mama, neću da ispadnem neka pokvarena tužibaba, ali...” – i onda me *tuži*. I sve nenormalno preuveličava. I onda mama drekne: „Gavrilo!” – i ja znam šta mi sleduje. Ne podnosim kad me zovu Gavrilo. To je ime nekog sveca. A za moju sestru Lenku stvarno ti treba strpljenje sveca.

Ne volim naročito ni sestre od tetke, Ivonu, Juliju i Katarinu. Njih tri dolaze kod nas nedeljom, pa se sve nabiju u Lenkinu sobu i isprobavaju odeću i menjaju se i prave jedna drugoj frizure. *Satima!* I tako svake bogovetne nedelje moram da sedim s njima za ručkom a one se domundavaju, šapuću, šapuću i šapuću, pa se kikoću, kikoću i kikoću. Kakvo *mučenje!* Toliko se unervozim da uopšte ne mogu da jedem na miru, pa mi izlete izvesni nepristojni zvuci a njih četiri ciče i onda mama

vikne „Gavrilo!” kao da to radim namerno. Što se samo ponekad desi.

Do pre nekoliko dana, nisam obraćao pažnju ni na devojčice iz odeljenja. Doduše, uvek sam mislio da je Jasna OK, zato što dobro igra fudbal, i da je Iva lepa – samo što me ona previše podseća na Lenku. A ostale devojčice iz odeljenja nisam ni primećivao.

Ali onda me je učitelj premestio da sedim iza Jelke. Podigao sam noge na naslon njene stolice i mal-kice je šutirao, zato što se to prosto tako radi kad devojčica sedi ispred tebe. Onda one obično malo gundaju, vrpolje se i kenjkaju kako si im izblat-njavio suknu. Ali Jelka se okrenula brzo kao munja, prsti su joj zalepršali – i za tren oka moje pertle su bile zavezane jedna za drugu. A onda me je pogledala s tim strava keksom. Nisam mogao da se suzdr-žim da se ne kezim, iako mi je vezala pertle u mrtvi čvor pa nisam mogao da ih razvežem nego sam morao sam da ih pretesterišem švajcarskim nožem.

Ne znam kako da to opišem. Za sve je, naprosto, kriv taj njen veliki kez. Stvarno me je oborio. Posle toga sam neprestano smišljao kako da joj ga opet iz-

mamim. Sutradan sam došao u školu u blatnjavim gumenim čizmama za šetnju po prirodi. Pošto mi ne idemo baš često u šetnju po blatnjavoj prirodi, nisam primetio da su mi se čizme omalile. Pokušavao sam da zgrčim prste, što je bilo neprijatno do bola. I još sam morao da trpim zapitkivanja što nosim gumenjake kad ne pada kiša. Nije bilo ni oblačka na nebu.

Učitelj Branko je odglumio pantomimom kako otvara zamišljeni kišobran. Svi su se cepali od smeha. I Jelka se smejala. Sačekao sam dok se svi nisu siti ismejali zbog mojih dosadnih čizama od kojih su mi iskakali žuljevi, a onda... Kad nam je učitelj na času književnosti pričao neku kmezavu bajku a Jelka se sva pretvorila u uvo, s kosom zataknutom za one njene majušne uredne uši, podigao sam čizme na naslon njene stolice. Osvrnula se i pogledala. Aha, tu sam te čekao. Mislio sam da će ukapirati da ovog puta ne može da veže pertle, i da će mi se opet onako strava osmehnuti. Međutim, Jelka je samo uzdahnula, ispravila šaku i brzinom munje me tresnula pravim odsečnim karate udarcem po zgrčenim prstima u čizmama.

Toooliko su me zaboileli da sam vrisnuo.

„Gašo, pobogu!“ – vri-
snuo je učitelj Brzić hva-
tajući se za srce. „Dobiću
infarkt zbog tebe. Nadam
se da imaš neki totalno
ubedljiv izgovor što kreštiš
kao drekavac. Da te nisu na-
pali neki podmukli nevidljivi
vanzemaljci?“

„Nisu, učitelju“, promumlao sam trljajući prste
na nogama koji su mi pulsirali od bola.

„Pa što onda vrištiš? Da danas nije Dan mučenja
učitelja Brzića? A, nije, to je *svakog dana* što se vas
tiče. Upozoravam vas, deco, danas sam vrlo loše
volje. I svake sekunde sam sve nemilosrdniji, sva-
kog minuta sve neraspoloženiji. Pa, dobro, Gašo,
da čujem tvoje objašnjenje. Dao sam ti dovoljno
vremena da smisliš nešto. Da te nije neko izaz-
vao?“

„Nije, učitelju“, rekao sam mir-
no. „Samo sam se zezao.“

Jelka se osvrnula i uputila mi
kratak osmeh, skraćenu SMS
verziju onog njenog strava keza.

I sad ću ceo dan morati da trpim
učiteljevo popovanje samo zbog
tog, jednog, maleckog smeška.

Tako nisam daleko dogurao. Pokušao sam opet
sutradan. Došao sam u školu u kućnim papučama.

Moje jadne nažuljane noge vapile su za malo udobnosti. Kao za baksuz, *ovog puta* jeste padala kiša. U stvari pljuštalo je kao iz kabla i papuče su mi se kroz nakvasile.

Morao sam da legnem na pod u učionici, pored radijatora, i da držim mokre papuče na radijatoru dok nisu počele da se puše. Učitelj Branko je kasnio i pretvarao se da se sapleo preko mene.

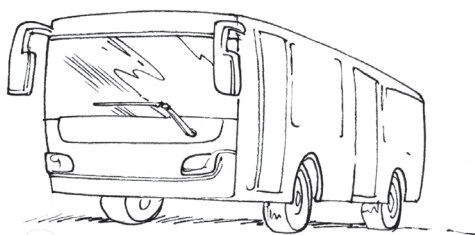
„Čudno. Oduvek mi se činilo da je standardna poza đaka u učionici guza-na-stolici. Postoji li neki razlog zbog kojeg si se ti odlučio za pozu ležim-na-leđima-s-nogama-u-vazduhu, je li, Gašo?“ – pitao je učitelj umorno.

Odgovorio sam mu da prosto pokušavam da osušim papuče.

„Ah, baš me je kopkalo odakle dolazi taj neobični miris“, rekao je učitelj Brzić. „Skidaj noge s radijatora, molim te! Ozepšćeš i usmrdećeš celu učionicu. Da znaš, Gašo, da taj tvoj fetiš sa neobičnom obućom počinje da mi ide na živce. Savetujem ti da se sutra pojaviš u nekoj normalnoj obući, jer bi *moglo* da ti se desi da ostaneš sam u učionici kad mi odemo na ekskurziju.“

Ekskurzija! Nije to nešto uzbudljivo samo po sebi. Trebalo je da posetimo samo neki memlji-vi muzej. Ali se do tamo putuje autobusom! Morao sam da smislim kako da sednem pored Jelke.

Ona ima gomilu drugarica i drugova u našem odeljenju, ali nema jednu, baš

najbolju drugaricu. To znači da imam šanse. Samo što ona može da odabere koga hoće. U našem razredu ima tridesetoro dece, tako da može da bira između nas dvadeset devetoro.

Mozgao sam *kako* da izvedem da odabere mene. Promuvao sam se skroz neobavezno do računara i onda bacio pogled na sajt, da vidim da l' mi je neko napisao neku dobru foru kako da smuvam devojku.

Ha-ha-ha. Ne smejem se. Nego mi je došlo da ujedam od muke. Tamo nije bilo nijedne fore, ni saveta, samo gomila gluposti.

Komentari:

Ni ja ne podnosim devojčice.

Ni ja. Zaboli me glava od onih njihovih piskavih, kreštavih glasova, naročito ako se okome na mene. A ne razumeju se u važne stvari kao što je fudbal.

E, baš se razumeju! Kladim se da znam ko si ti i nemaš blage veze s fudbalom. Neću da se hvalim, ali ja sam u fudbalskom timu iako sam devojčica i na prošloj utakmici sam dala tri gola, pa prema tome umukni.

Je l' vidite? Odmah se okome na tebe! Upravo si dokazala da sam u pravu.

Kladim se da nijedna devojčica iz našeg odeljenja ne bi volela da se zabavlja ni sa jednim dečakom iz odeljenja, zato što su svi naši dečaci detinjasti i glupi. Ja ne podnosim DEČAKE.

Neki dečaci su OK. Ja bih baš volela da jedan dečko bude moj dečko. Pogodite ko sam ja!

Srce mi je poskočilo kad sam pročitao taj komentar, ali ta osoba je dodala svoje ime na kraju.

Ne celo, jer nam to nije bilo dozvoljeno. Tako je upisala samo I..

Pa, to bi čak i šašavi Miša provalio iz prve.

„Aha!” – viknuo mi je na uvo učitelj Brzić koji je preko mog ramena zavirivao u ekran.

Osetio sam kako mi gore obrazi, kao da ih je neko potpalio tajnim prekidačem. Naočare su mi se zamaglile, pa skoro ništa nisam video.

„Čitam onako bezveze, ovo je neki tupavi problem”, brzo sam rekao. „Ne znam samo koji je idiot mogao da napiše ovo.”

„Idiot poput mene”, rekao je učitelj. Skrolovao je niz komentare. „Oh, bože! Nisu se baš pretrgli od saosećanja, je l' da? Ponadao sam se da će imati neki konstruktivan savet za ovog zatelebanog jadnička. A i meni bi dobro došao savet.”

„Niste valjda i vi zaljubljeni, učitelju?” – pitao sam, zapanjen. Mislim, učitelj Branko je učitelj. I mator je. To jest, deluje mi matoro. Teško je reći kad su odrasli u pitanju. Skroz je lako kad treba da provališ da li neko dete ima pet, deset ili petnaest godina – ali kako da znam da li učitelj Brzić ima dvadeset pet ili trideset ili trideset pet ili je čak još stariji.”

„Nemoj tako da buljiš u mene, Gašo. Nisam još zreo za penziju”, obrecnuo se učitelj Brzić.

„Kako čitate tuđe misli, učitelju?“ – pitao sam ga zapanjeno.

„Ah, zahvaljujući svojim bioničkim naočarama sa laserskim zracima“, rekao je učitelj mrdajući nos tako da su mu naočare poskakivale na njemu.

Nasmejao sam se i promrdao sopstvene naočare. „Učitelju, je l' mislite da devojčicama smeta kad dečaci nose naočare?“ – pitao sam.

„Mislim da im ni trunčicu ne smeta“, rekao je učitelj Brzić. Zauzeo je smešnu pozu. „Niko nikad nije imao zamerku na njih.“

„Ali sad imate problema?“

„Da znaš da imam, Gašo. U prisustvu određene gospođice sav pocrvenim i drhtim kao lud i skroz sam bljakav, da citiram te izražajne reči sa sajta.“

„A je l' mislite da će vam ta gospođica postati devojka, učitelju?“

„Avaj, nažalost njeno srce pripada drugome“, rekao je učitelj Brzić. „A *moje* je srce slomljeno!“ Udarao se po grudima i ječao. Nije bio ozbiljan. On se uvek tako izmotava. On je malo ćaknut, ako mene pitate.

„Međutim“, nastavio je učitelj Brzić da glumata, „zaljubljeni-izgubljeni dečak koji je opisao svoje ljubavne jade na sajtu ne treba da se obeshrabri.

Izgleda da mu njegova ljupka mala prijateljica jasno daje do znanja da joj je stalo do njega.”

Zatreptao sam u neverici. Pokušao sam da se prisetim šta mi je sve sad napričao. On priča toliko šašavo da ponekad moraš da se tako preslišaš ako hoćeš da ga razumeš.

„Mislite da ja, to jest, on – ima šanse?” – pitao sam uzbuđeno.

„Definitivno. Nije mogla da bude jasnija. Šta ti je još potrebno, dečko? Je l' treba da se popne na klupu i da ti pred celim odeljenjem izjavi ljubav?”

Razmislio sam o tome.

„Pa ne bi bilo loše”, rekao sam.

„Mhm, da znaš da ne bi!” – rekao je učitelj kroz smeh. „Samo što ne verujem da će iko imati baš toliko hrabrosti.”

„Znači, mislite da bi ona možda pristala da sedne pored tog dečka na školskom izletu?”

„Sto posto. On samo treba da je *pita*”, rekao je učitelj.

To sam i uradio.

Nisam uspeo da skupim hrabrost sve dok nismo bili skroz spremni za polazak. Kad nas je

učitelj Branko prozivao, vrlo nežno sam čušnuo Jelku cipelom.

Ona se okrenula, vrlo polako uzdahnula i počela da mi odvezuje pertlu.

„Nemoj, Jelka, kad te molim! Mama će da odlepi. Morao sam da maznem ove pertle sa Lenkinih plesnih cipela.”

„Pa onda prestani da me šutiraš”, prosiktala je Jelka.

„Ne šutiram te nego ti privlačim pažnju.”

„Je l', stvarno?” – pitala je. Pogledala me je pravo u oči. „A što?”

Pocrveneo sam i drhtao sam kao lud i bio sam skroz bljakav *ali* nisam skrenuo pogled, nego sam je pogledao pravo u oči i rekao. „Je l' hoćeš da sediš sa mnom u autobusu?”

„Važi”, rekla je Jelka, kao da to nije ništa. Onda mi se nasmešila.

Mislio sam da ću od sreće odleteti u vedro plavo nebo, pravo kroz plafon.

Onda nam je učitelj Branko naredio da stanemo u red i krenemo ka autobusu.

Svi su nagrnuli iz učionice, niz hodnike, kroz ulazna vrata, preko dvorišta, kroz kapiju do mesta gde nas je čekao školski autobus. Ali sam ja zaostao pozadi s Jelkom i kezio joj se. A i ona se kezilla meni.

Učitelj nas je terao prema autobusu kao stado ovčica. Dovikivao nam je da požurimo. Onda me je sustigao.

„Evo tvoje šanse, Gašo”, rekao je i brзом brzonom me pogurao napred, uz velike stepenice i na prednje sedište... pored *Ive!*

„Zdravo, Gašo, rekla je smeškajući se. „Čuvala sam ti mesto.”

Užasnuto sam buljio u nju.

„Ali ja sedim pored...”

„Ive!” – naredio je učitelj. Ščepao me je za ramena i posadio na sedište pored nje. „Nemoj sad da se snebivaš, momče”, šapnuo mi je na uvo, „nego iskoristi priliku.”

„Ali, učitelju, skroz ste *pogrešno* ukapirali”, bunio sam se. „Meni se ne sviđa Iva.”

Učitelj Brzić je jurcao po autobusu, silazio na polje i opet se peo, proveravao torbe, spakovane užine, kese za povraćanje i uopšte me nije čuo.

Ali Iva jeste.

Delovala je zapanjeno. A onda zgranuto. Njene plave oči su postale vodnjikave. Grozno sam se osećao.

„Nisam mislio da te ne gotivim, Ivo. Naravno da te gotivim. Ti si baš simpna, samo što ima jedna druga devojčica koja mi se mnogo više sviđa.”

Izgleda da sam samo pogoršavao stvari.

„E, pa, ja tebe ne gotivim”, rekla je. „Čisti se sa tog sedišta! Ne bih sedela pored tebe ni da me preklinješ na kolenima.”

„Aha, kleknuću, al’ kad na vrbi rodi grožđe”, rekao sam. Skočio sam – ali je učitelj projurio pored mene i ponovo me gurnuo na sedišta.

„Gore-dole, gore-dole, kao da si na federima”, rekao je. „Sedi *mirno*, Gašo.”

„Ali neću da sedim pored Ive, učitelju!”

„Nema šanse da on sedi pored mene!”

Učitelj se zaustavio i spustio ruke na kukove. Duboko je disao. To je obično znak upozorenja.

„Vidi ti to! Imao sam utisak da sam *ja* ovde učitelj a da ste *vi* učenici, ali sam očigledno sve pogrešno shvatio, pošto *vi meni* izdajete naređenja.” Napravio je zloslutnu pauzu. „Jesi li ti ovde učitelj, Gavriilo?”

„Nisam, učitelju.”

„A ti, Ivo?”

„Nisam, učitelju.”

„Onda mora da sam ja učitelj. A ja kažem da sednete na ta sedišta i da ne progovorite više ni reč ili ću da sednem na vas.”

Nisam prozborio ni reč sa Ivom, a ni ona nije prozborila ni reč sa mnom tokom čitavog puta. Za takve situacije se kaže: „njih dvoje ne govore”.

Kleknuo sam na svoje sedišta da bih video gde je Jelka. Pokušao sam da joj privučem pažnju. Ni-

sam uspeo. Ali sam zato privukao pažnju učitelja Brzića. To je bila *kobna* greška. Prilepio mi se sve vreme dok smo obilazili muzej, dok je svima ostalima bilo dozvoljeno da cunjaju po muzeju u grupicama, i da se super provode. Dozivao sam Jelku ali je ona gledala kroz mene, kao da me ne vidi.

„Gavrilo, ti, dete, imaš izuzetan talenat da sve upropastiš”, rekao mi je učitelj Brzić. „Je l' moguće da su ti osećanja toliko nestalna? Prvo izjaviš Ivi večnu ljubav a onda, kad ti pružim priliku da sediš pored nje, ponašaš se dibidus uvredljivo i prebaciš simpatije na Jelku.”

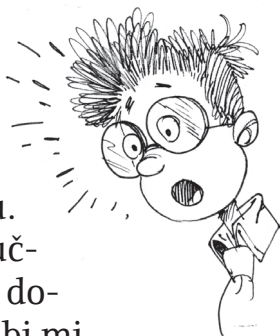
„Ja se nikad nisam...” – promumlao sam očajavajući.

„Rekao bih da se mučiš da se izraziš zbog nečeg što ima više veze sa srcem nego sa gramatikom”, rekao je učitelj i upiljio u mene. „Ajde, polako, objasni mi.”

„Od početka je bila Jelka, učitelju. Skroz ste pogrešno ukapirali.”

„Pogrešno sam ukapirao, je l' da?” – ponovio je učitelj Brzić.

Pitao sam se da l' mi sad sleđuje nova lekcija, ali je on odmahivao glavom. „Izvini, mladiću. Očigledno sam se zaletio sa zaključkom. Izgleda da su mi se isprljale dobre stare bioničke naočare. Bolje bi mi bilo da se više ne igram Kupidona.”

Ali, ipak, nije mogao da odoli.

Kad smo prošli skoro ceo muzej, ušli smo u neku specijalnu sobu gde je neka gospođa izvukla ogroman kovčeg pun starinske odeće, pa smo svi morali da obučemo kostime i da izigravamo budale. Učitelj Brzić je natakao visoki šešir na glavu i zalepio smešne lažne brkove, a onda je izrovario s dna kovčega par čizama na zakopčavanje dugmićima.

„Znam jednog dečaka koji se loži na neobičnu obuću”, rekao je. „Evo ti, Gašo, obuj ih.”

Bile su mi skoro taman, ali nikako nisam mogao da ih zakopčam. To je bilo previše pipavo.

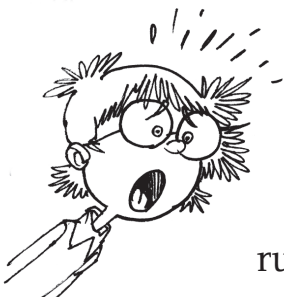
„Trebala ti kvačica za dugmiće”, rekla je gospođa iz muzeja i izvukla odnekud neku čudnu metalnu šiljatu stvar sa drškom od slonovače.

„Aha! Jelka, stavi ovu kapicu za poslugu i kecelju. Ti možeš da budeš sobarica mladog gospodara Gavrila”, rekao je učitelj Branko. „Pomozi mladiću da zakopča čizme, devojko.”

„Naravno, učitelju”, rekla je Jelka. Uхватила je kvačicu za zakopčavanje kao da je hirurški instrument. Sad mi se njen kez uopšte nije dopao!

„Budi miran”, rekla je i počela: boc, boc, boc. A ja sam počeo: „Jao! Jao! Jao!”

„Ne budite takva kmeza, gospodaru Gavrilo”, rekla mi je Jelka.

„Jao! Prekini, Jelka! Bodeš me pravo u *nogu*”, bunio sam se.

„E, tako ti i treba”, rekla je Jelka tiho. „Što si seo pored one glupače Ive?”

„Ma nisam ja hteo! Za sve je kriv učitelj. On me je naterao. Znaš kakav je.”

„Znam kakav si ti”, rekla je Jelka. „I ko si ti.”

Progutao sam knedlu. Duboko, duboko sam udahnuo. Pocrveneo sam i počeo da drhtim i postao sam skroz bljaka-bljaka-bljakav.

„A je l' znaš *ko* mi se sviđa?” – pitao sam.

Jelka me je pogledala, još petljajući s kvačicom za zakopčavanje.

Onda mi se iskezila. I ja njoj.

Pogodite pored koga sam sedeo u autobusu u povratku! I pogodite ko mi je sad devojka!

Jelka!

